

Årsregnskabets bestanddele

Jakup Frisgaard Reynheim
Økonomisk Institut

KØBENHAVNS UNIVERSITET

Sidste gang

- Målet med årsregnskabet: tilvejebringe pålidelig information om virksomhedens økonomiske situation
- Mekanismer til at sikre at dette sker:
 - Regnskabsstandarder
 - Intern kontrol
 - Aktionærernes kontrol
 - Ledelsens juridiske ansvar
 - Ekstern revision

Gennemgående eksempel: LEGO's regnskab

Summespørgsmål (3 min.)

- Find eksempler på brugen af mekanismer der skal sikre regnskabets pålidelighed

Contents

2	Financial Highlights of the LEGO Group
4	Company Information
5	Management's Review
10	Management's Statement
11	Independent Auditor's Report
13	The LEGO Group Financial Statements
14	Consolidated Income Statement and Consolidated Statement of Comprehensive Income
15	Consolidated Balance Sheet
17	Consolidated Statement of Changes in Equity
18	Consolidated Cash Flow Statement
19	Notes
58	Parent Company Financial Statements
59	Income Statement
60	Balance Sheet
62	Statement of Changes in Equity
63	Notes
71	Group Structure

Svar

- Ledelsen
 - Regnskabet følger internationale standarder og giver retvisende billede ("*true and fair view*")
 - Skriver under personligt
 - Er ansvarlige for tilstrækkelig intern kontrol så væsentlige fejl ("*material misstatement*") er undgået
- Aktionærerne
 - Bestyrelsen tiltræder regnskabet
 - Regnskabet indstilles til godkendelse på generalforsamling
- Ekstern revisor
 - Regnskabet er revideret i henhold til internationale standarder og giver retvisende billede
 - Skriver under personligt
 - Tilstrækkelig kontrol til at opnå rimelig sikkerhed ("*reasonable assurance*") for at væsentlige fejl er undgået eventuel påtegning ("*qualification*")

Dagens forelæsning

- Skematisk overblik over en virksomhed
 - Aktiviteter
 - Investorer
 - Kapitalstrømme
- Regnskabets bestanddele
 1. Balance
 2. Resultatopgørelse
 3. Egenkapitalopgørelse
 4. Pengestrømsopgørelse
- Sammenhæng mellem regnskabets bestanddele

Virksomhedens tre typer af aktiviteter

- Regnskabet belyser virksomhedens tre typer af aktiviteter

- 1. Finansiering** : Tiltrække kapital (lån og egenkapital)
- 2. Investering** : Køb af aktiver
- 3. Drift** : Brug af aktiver til produktion og salg

Virksomhedens to typer af investor

1: Kreditor

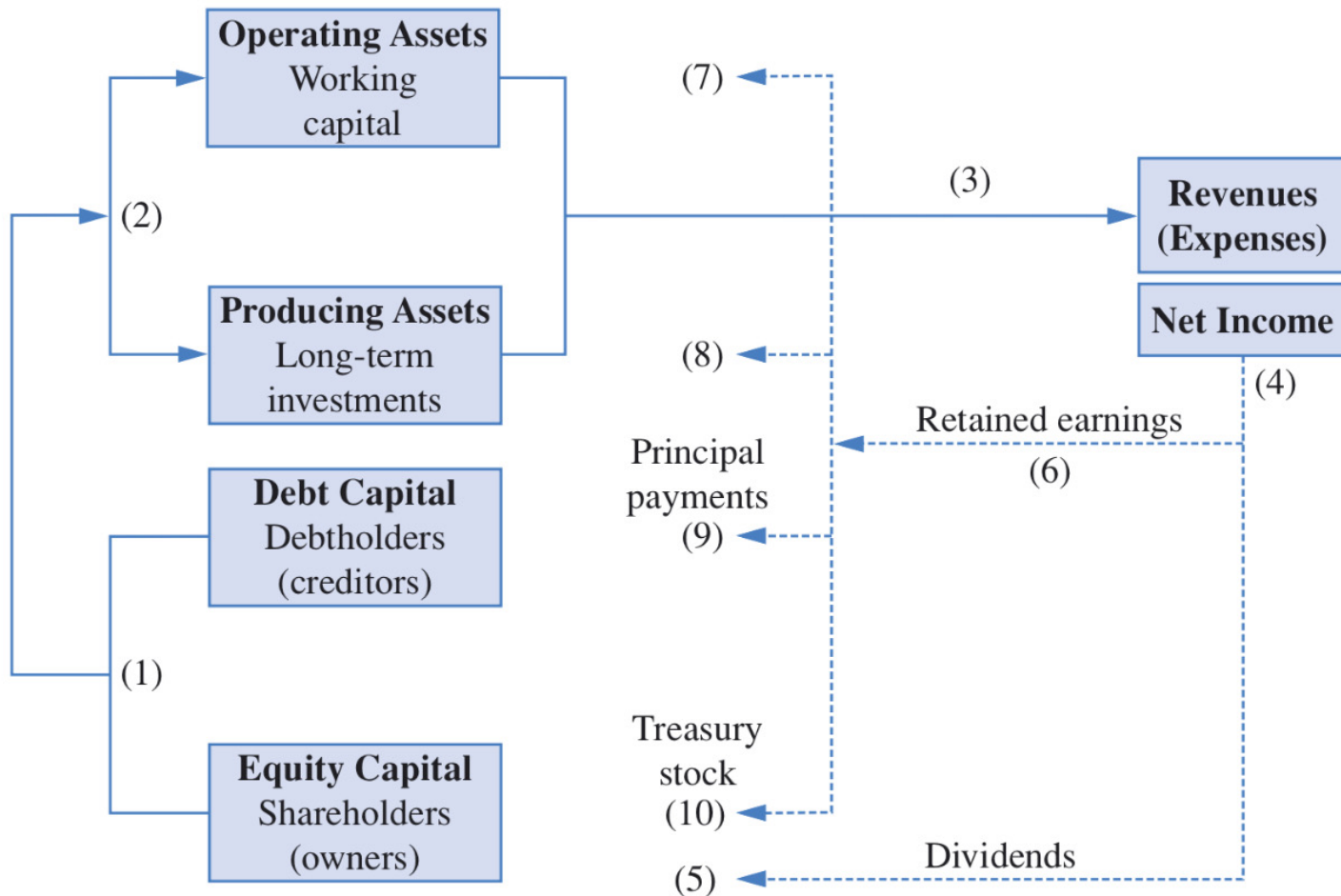
- Lån - investoren er kreditor
 - Har ingen del i overskud
 - Afkastet kaldes rente
 - Juridisk krav på rente som defineret i låneaftalen
 - Rentebetalinger er regnskabsmæssigt set en omkostning for virksomheden
 - Hovedstolen tilbagebetales ved låneperiodens slutning
 - Ingen stemmeret
 - "Først i køen" ved konkurs

Virksomhedens to typer af investor

2: Ejer / Aktionær

- Kapitalindskud - investoren er ejer / aktionær
 - Har del i overskud
 - Udbetalt overskud kaldes dividende / udbytte
 - Ikke-udbetalt overskud øger værdien af virksomheden og dermed af aktierne
 - Dividende udbetales når/hvis virksomheden ønsker det
 - Dividender er ikke regnskabsmæssigt set en omkostning for virksomheden
 - Tilbagebetaling af hovedstol når/hvis virksomheden ønsker det
 - Stemmeret
 - "Sidst i køen" ved konkurs

Virksomhedens kapitalstrømme

Regnskabets fire bestanddele

1. Balance ("*balance sheet*")
2. Resultatopgørelse ("*income statement*")
3. Egenkapitalopgørelse ("*statement of shareholders' equity*")
4. Pengestrømsopgørelse ("*statement of cash flow*")

Balance

- Balancen giver et øjebliksbillede af virksomhedens finansielle situation (fx. 31/12)
- Balancen har to sider
 - Passiver ("*liabilities and shareholders' equity*"):
 - Virksomhedens finansiering (hvor kommer pengene fra?)
 - Fx. banklån, ejeres kapitalindskud, tidligere års overskud
 - Aktiver ("*assets*"):
 - Virksomhedens investeringer (hvad er pengene bundet i?)
 - Fx. bygninger, maskiner, varelager, kundetilgodehavender
- Balanceligning:

$$\textbf{Aktiver} = \textbf{Passiver}$$

Et eksempel

**Microline
Financial Statements
As of December 31, 2013 and 2012**

	2013	2012
BALANCE SHEET		
ASSETS		
Cash	\$ 100,000	\$ 60,000
Accounts receivable	80,000	90,000
Equipment	330,000	300,000
Land	<u>500,000</u>	<u>500,000</u>
Total assets	\$1,010,000	\$ 950,000
LIABILITIES AND SHAREHOLDERS' EQUITY		
Short-term payables	\$ 50,000	\$ 30,000
Long-term payables	420,000	450,000
Common stock	400,000	400,000
Retained earnings	<u>140,000</u>	<u>70,000</u>
Total liabilities and shareholders' equity	\$1,010,000	\$ 950,000

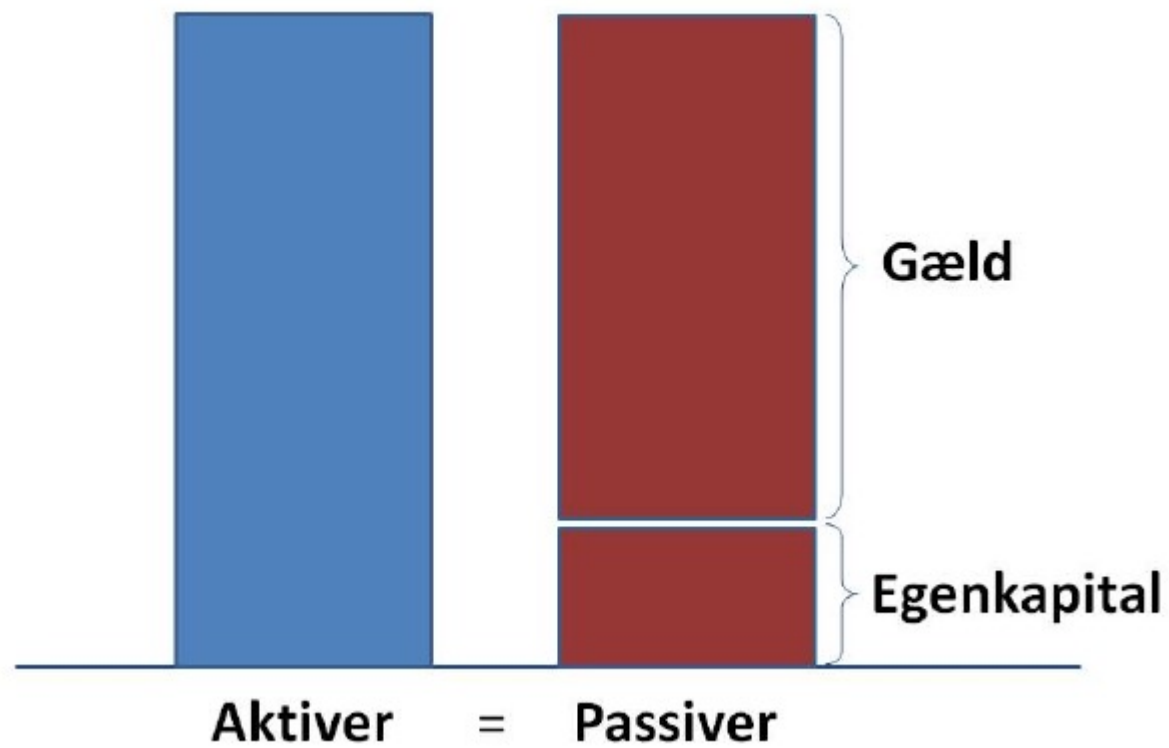
Vigtige pointer

- Totale aktiver er det regnskabsmæssige mål for virksomhedens størrelse
- Egenkapitalen er det regnskabsmæssige mål for virksomhedens værdi:

$$\textbf{Egenkapital} = \textbf{Aktiver} - \textbf{Gæld} = \textbf{Nettoaktiver}$$

- Bemærk følgende:
 1. Markedsværdien af en virksomhed kan afvige meget fra den regnskabsmæssige egenkapital (mere senere)
 2. En virksomhed med mange aktiver er ikke nødvendigvis meget værd
 3. En virksomhed med høj værdi har ikke nødvendigvis mange penge i kassen (likvide aktiver)

Balancen

Summespørgsmål (3 min.)

- Kan man forestille sig at en virksomhed har negativ egenkapital?
- Hvis ja, hvad sker der så?
- Hvis nej, hvorfor ikke?

Svar

- Underskud kan "æde" egenkapitalen op så den bliver negativ → teknisk insolvens
- Juridisk set sker der ingenting: Virksomheden kan fortsætte så længe den kan opfylde sine forpligtelser når de forfalder

As at December 31

(in € thousands)

(Deficit)/Equity and liabilities

(Deficit)/Equity

Share capital	16	94	91	85
Other paid in capital	16	829,608	796,853	404,153
Other reserves	16	121,629	85,451	55,024
Accumulated deficit		(1,193,713)	(654,503)	(423,122)
(Deficit)/Equity attributable to owners of parent		(242,382)	227,892	36,140

Non-current liabilities

Convertible notes	18, 23	1,106,354	—	—
Accrued expenses and other liabilities	21	10,000	16,130	11,690
Provisions	22	3,660	8,331	2,090
Deferred tax liabilities	10	49	—	160
		1,120,063	24,461	13,940

Current liabilities

Trade and other payables	19	201,464	119,141	105,952
Income tax payable	10	5,675	5,338	11,509
Deferred revenue	20	150,646	91,894	62,688
Accrued expenses and other liabilities	21	672,766	484,554	221,374
Provisions	22	57,350	15,142	16,139
Derivative liabilities	23	133,665	82,380	6,606
		1,221,566	798,449	424,268

Total liabilities

Total (deficit)/equity and liabilities

		2,341,629	822,910	438,208
		2,099,247	1,050,802	474,348

Negativ egenkapital

Joe & The Juice taber millioner. Foto: Jens Dresling/Ritzau Scanpix

*"Med det massive tab er nemlig fulgt en egenkapital der ved regnskabets afslutning er i minus med 248 millioner kroner mod minus 155 millioner året før. **Med andre ord er der altså mere gæld end guld i selskabet.**"*

Struktur på balancens aktivside

- Både aktiver og passiver er rangeret efter likviditet – altså efter hvor hurtigt de ville kunne konverteres til kontanter
 - Omsætningsaktiver ("*current assets*") - aktiver der forventes realiseret indenfor et år
 - Anlægsaktiver - aktiver der er til vedvarende eje eller brug
 - Finansielle anlægsaktiver ("*long-term investments*")
 - Materielle anlægsaktiver ("*property, plant and equipment*")
 - Immaterielle anlægsaktiver ("*intangible assets*")
- **NB:** Ifølge dansk regnskabspraksis er de mest likvide elementer nederst

Eksempel på balancens aktivside

FIGURE 2-2 Classified balance sheet for Harbour Island Company

Harbour Island Company
Classified Balance Sheet
December 31, 2014

ASSETS			
Current assets:			
Cash		\$ 220	
Short-term investments		150	
Accounts receivable	\$ 350		
Less: Uncollectibles	<u>5</u>	345	
Inventory		600	
Prepaid expenses		<u>100</u>	
Total current assets			\$1,415
Long-term investments:			
Long-term notes receivable		\$1,000	
Land		500	
Securities		<u>2,500</u>	
Total long-term investments			4,000
Property, plant, and equipment:			
Property		\$6,000	
Plant	\$4,000		
Less: Accumulated depreciation	<u>1,100</u>	2,900	
Equipment	<u>\$3,500</u>		
Less: Accumulated depreciation	<u>900</u>	<u>2,600</u>	
Total property, plant & equip.			11,500
Intangible assets:			
Goodwill		\$ 800	
Patent		200	
Trademark		<u>700</u>	
Total intangible assets			<u>1,700</u>
Total assets			<u><u>\$18,615</u></u>

Struktur på balancens passivside

- Kortfristet gæld ("*current liabilities*")
- Langfristet gæld ("*long-term liabilities*")
- Egenkapital ("*shareholders' equity*")
 - Indskudt kapital ("*contributed capital*")
 - Henlagt overskud ("*retained earnings*")

Eksempel på balancens passivside

LIABILITIES AND SHAREHOLDERS' EQUITY

Current liabilities:

Accounts payable	\$ 250	
Wages payable	25	
Interest payable	155	
Short-term notes payable	75	
Current maturities of long-term debts	60	
Deferred revenues	75	
Other payables	100	
Total current liabilities		\$ 740

Long-term liabilities:

Long-term notes payable	\$1,500	
Bonds payable	3,500	
Mortgage payable	1,940	
Total long-term liabilities		6,940

Shareholders' equity:

Contributed capital	\$9,550	
Earned capital (primarily retained earnings)	1,385	
Total shareholders' equity		10,935
Total liabilities and shareholders' equity		<u>\$18,615</u>

Current maturities of long-term debt? Deferred revenues?

Summespørgsmål (3 min.)

- Hvorfor er det vigtigt at skelne mellem kortfristet og langfristet gæld?

Svar

- Størrelsen af den kortfristede gæld fortæller noget om likviditetsbehovet på kort sigt
- Sammenholdt med størrelsen af de likvide aktiver indikerer dette om der er en risiko for at virksomheden ikke kan tilbagebetale gæld der forfalder → illikviditet → mulig konkurs

Opsummering - balance

- Balancen giver et billede af virksomhedens finansielle situation på et givet tidspunkt
 - Hvor mange penge er der i alt investeret i firmaet (balancens størrelse)?
 - Hvad er pengene investeret i (aktivsiden)?
 - Er det finansieret med lån, indskudt kapital eller tidligere års henlagte overskud (passivsiden)?
- Egenkapital ($\text{Aktiver} - \text{Gæld}$) udtrykker virksomhedens regnskabsmæssige værdi

Resultatopgørelsen ("*income statement*")

- Resultatopgørelsen giver et billede af virksomhedens indtjening i løbet af en given period (fx 1/1-31/12)
- Ordinært resultat:
 - Ordinære indtægter ("*operating revenue*")
 - Ordinære omkostninger ("*operating expenses*")
- Ekstraordinære indtægter og omkostninger ("*other revenue and expenses*")
- Resultat ("*net income*") = indtægter - omkostninger
- Resultatopgørelsen kaldes også populært "*profit and loss account*" eller simpelthen "*P/L account*"

Eksempel på resultatopgørelse

Harbour Island Company Income Statement for the Year Ended December 31, 2014

Operating revenues:

Sales	\$4,000	
Fees earned	<u>1,000</u>	
Total operating revenues		\$5,000

Operating expenses:

Cost of goods sold	\$1,500	
Wage expense	1,000	
Rent expense	295	
Selling expense	300	
Depreciation expense	500	
Amortization expense	<u>300</u>	
Total operating expenses		<u>3,895</u>

Operating income		\$1,105

Other revenues and expenses:

Other revenues	\$ 880	
Other expenses	<u>900</u>	
Net other revenues and expenses		<u>(20)</u>

Net income		<u>\$1,085</u>

Egenkapitalopgørelse ("*statement of shareholders' equity*")

- Egenkapitalsligning:

$$\textbf{Egenkapital} = \textbf{Henlagt overskud} + \textbf{Indskudt kapital}$$

- Egenkapitalopgørelsen viser
 - Virksomhedens egenkapital (med underkomponenter) i starten og i slutningen af året
 - Hvor ændringen over året stammer fra
- Ændringer i egenkapitalen kan komme fra
 - Overskud (+)
 - Underskud/tab (-)
 - Kapitalindskud (+)
 - Dividendeudbetalinger (-)

Eksempel på egenkapitalopgørelse

	Contributed capital	Retained earnings	Total
December 31, 2013	\$6,450	\$ 500	\$ 6,950
Net income		1,085	1,085
Less: dividends		(200)	(200)
Common stock issuance	3,100		3,100
December 31, 2014	<u>\$9,550</u>	<u>\$1,385</u>	<u>\$10,935</u>

Pengestrømsopgørelse ("*statement of cash flows*")

- Pengestrømsopgørelsen giver et billede af betalinger til og fra virksomheden over en given periode
- Den viser dermed
 - Hvordan virksomhedens likviditet er ændret over perioden
 - Hvor ændringerne stammer fra
- Opdeling på virksomhedens tre aktiviteter:
 1. Drift
 2. Investering
 3. Finansiering

Pengestrømsopgørelse vs. Resultatopgørelse

- Principiel forskel på resultatopgørelsen og pengestrømsopgørelsen
 - Resultatopgørelse : *indtægter / udgifter*
 - Pengestrømsopgørelsen : indgående / udgående *betalinger*
- Eksempler på forskellen i praksis:
 - Når virksomheden køber en maskine påvirkes pengestrømsopgørelsen, men ikke resultatopgørelsen
 - Når en vare leveres bogføres en indtægt og resultatopgørelsen påvirkes, men pengestrømsopgørelsen påvirkes først når varen betales
 - Når virksomheden udbetaler en dividende påvirkes pengestrømsopgørelsen, men ikke resultatopgørelsen
- Pengestrømsopgørelsen giver et billede af *likviditeten* men ikke *profitabilitet*

Eksempel på pengestrømsopgørelse

Harbour Island Company
Statement of Cash Flows
for the Year Ended December 31, 2014

Operating activities:

Cash collections from sales	\$ 4,800	
Cash collections from rent	800	
Cash collections from interest	10	
Cash provided by operating activities		\$5,610
Cash paid to suppliers	\$(1,800)	
Cash paid to employees	(1,050)	
Cash paid for rent	(290)	
Cash paid for selling activities	(300)	
Cash paid for interest and taxes	(700)	
Cash disbursed for operating activities		(4,140)
Net cash increase (decrease) from operating activities		\$1,470

Investing activities:

Purchase of investment securities	\$ (100)	
Purchase of property	(4,500)	
Proceeds from sale of investment securities	500	
Net cash increase (decrease) from investing activities		(4,100)

Financing activities:

Proceeds from issuing equity	\$3,100	
Principal payments on short-term notes	(100)	
Principal payments on long-term debt	(50)	
Cash dividends to shareholders	(200)	
Net cash increase (decrease) from financing activities		2,750
Increase (decrease) in cash balance		\$ 120
Beginning cash balance (December 31, 2013)		100
Ending cash balance (December 31, 2014)		\$ 220

Eksempel med Aarstiderne

Aarstiderne i tal

Tal fra seneste 5 års regnskaber

Tal i DKK *1.000	2019	2018	2017	2016	2015
Nettoomsætning	661.280	684.988	672.028	566.648	452.444
Bruttoresultat	180.292	169.455	175.322	151.899	123.648
EBITDA	33.821	34.366	63.593	57.592	48.460
Resultat af primær drift (EBIT)	12.191	15.701	52.087	48.769	42.232
Finansielle poster	-117	-214	-169	56	204
Årets resultat	13.234	14.727	40.381	38.493	32.687
Balancesum	145.338	134.548	149.327	121.798	98.771
Egenkapital	57.442	57.058	61.313	38.661	32.691
Pengestrøm fra driften	30.155	23.564	46.544	48.127	42.308
Pengestrøm til investering	-11.393	-19.212	-13.556	-32.729	-6.788
Heraf til investering i immaterielt	-7.762	-5.547	-6.216	-4.891	-2.214
Pengestrøm fra finansiering	-9.814	-20.951	-19.453	-21.583	-20.140
Pengestrøm i alt	8.948	-16.599	13.535	-6.185	15.380

Summespørgsmål (3 min.)

- **Virksomhed A** har stort negativt cash-flow fra drift og investering og stort positivt cash-flow fra finansiering
- **Virksomhed B** har stort positivt cash-flow fra drift og stort negativt cash-flow fra finansiering
- Hvilken virksomhed er en ekspanderende internet start-up og hvilken er en moden industrivirksomhed?
 - Begrund hvorfor

Svar

- Virksomhed A er en internet startup der har svært ved at skabe salg (drift: \div); bruger penge på opkøb (inv: \div) og løbende finansierer sig med lån og venturekapital (fin: +)
- Virksomhed B er en moden virksomhed, der har solidt salg (drift: +) og bruger pengene på dividender og tilbagebetaling af lån (fin: \div)

Sammenhængen mellem regnskabets fire dele

- Balancen er regnskabets moder - de øvrige tre dele specificerer hvordan ændringer på visse af balancens underposter fremkommer
 - Pengestrømsopgørelsen viser hvordan ændringer i kontantbeholdningen fremkommer
 - Egenkapitalopgørelsen viser hvordan ændringer i egenkapitalen fremkommer
 - Resultatopgørelsen viser hvordan resultatet - som er en underpost på egenkapitalopgørelsen - fremkommer

Sammenhængen mellem regnskabets fire dele

FIGURE 2-7 Relationships among the financial statements

1	
Balance Sheet Harbour Island Company	
December 31, 2013	
ASSETS	
Cash	\$ 100
Other current assets	1,300
Long-term investments	4,000
Long-lived assets	7,500
Intangible assets	1,600
Total assets	<u>\$14,500</u>
LIABILITIES AND SHAREHOLDERS' EQUITY	
Current liabilities	\$ 560
Long-term liabilities	6,990
Contributed capital	6,450
Retained earnings	500
Total liabilities and shareholders' equity	<u>\$14,500</u>

1	
Balance Sheet Harbour Island Company	
December 31, 2014	
ASSETS	
Cash	\$ 220
Other current assets	1,195
Long-term investments	4,000
Long-lived assets	11,500
Intangible assets	1,700
Total assets	<u>\$18,615</u>
LIABILITIES AND SHAREHOLDERS' EQUITY	
Current liabilities	\$ 740
Long-term liabilities	6,940
Contributed capital	9,550
Retained earnings	1,385
Total liabilities and shareholders' equity	<u>\$18,615</u>

December 31, 2013

December 31, 2014

Hjemmearbejde

- Find LEGO koncernens balance i årsregnskabet (p 15-16)
 1. Hvad er de regnskabsmæssige udtryk for LEGO's størrelse og værdi?
 2. Hvad er noternes funktion i regnskabet?
 3. Har LEGO for kr. 2,7 mia. færdige legoklodser på lager? Find ud af mere ved at slå op i note 15
 4. Hvordan kan "udskudt skat" ("*Deferred tax assets*") være et aktiv?
 5. Sammenlign med balancen for moderselskabet LEGO A/S (p 60-61). Hvorfor er næsten alle dets aktiver i form af "*Investments in subsidiaries*"?
- Vi snakker kort om disse spørgsmål næste gang...

Hjemmearbejde - Svar

1. Størrelse: DKK 27.8 mia. ("*total assets*"); værdi: DKK 17,8 mia. ("*total equity*")
2. Noter: giver uddybende oplysninger om enkeltlinjer i regnskabet
3. Note 15: Varelager inkluderer færdige varer for DKK 1.5 mia. samt råmateriale og varer under forarbejdning
4. Udskudt skat ("*deferred tax assets*") opgøres som et aktiv til en værdi af DKK 419 mio. → tidligere års underskud har skattemæssig værdi fordi de er fradragsberettigede i senere år.
5. Konsolideret balance (s. 15-16) dækker alle koncernens aktiver og passiver hvorimod moderselskabets balance (p 60-61) kun dækker dette selskabs aktiver og passiver → såkaldt "holdingselskab" som primært ejer koncernens "operative selskaber"